

UITVOERINGSPLAN
LOKALE AANPAK
LAAGGELETTERDHEID
EN
DOORONTWIKKELING
DIGI-TAALHUIS

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Voorwoord	3
1 Inleiding	4
2 Wat is laaggeletterdheid.....	5
3 Gevolgen laaggeletterdheid	5
4 Missie, visie en doelstelling.....	7
5 Verleden tot heden.....	7
6 Kaders	8
7 Aanpak en activiteiten 2021-2024	10
8 Financiën.....	12
9 kwaliteitsbewaking en monitoring.....	13
Bijlagen	14
Bijlage 1 Actiepunten	15
Bijlage 2 Aansluiting regionaal jaarplan 2021 Laaggeletterdheid Rivierenland	18
Thema: Geld	18
Bijlage 3 Begrippenlijst	19

Voorwoord

Voor u ligt het Uitvoeringsplan Aanpak laaggeletterdheid en doorontwikkeling Digi-Taalhuis 2021 t/m 2024 van de gemeente West Betuwe.

In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder moeite met lezen, schrijven en of rekenen. Dat is 18% van alle mensen in Nederland, dus 1 op de 6 mensen.

Laaggeletterdheid is in Nederland een groot probleem. In Nederland is 12% van de beroepsbevolking tussen de 16 en 65 jaar laaggeletterd. In onze gemeente zijn 1.960 inwoners onder de beroepsbevolking laaggeletterd en 2.509 inwoners van 66 jaar en ouder.

Het kunnen lezen en schrijven en omgaan met digitale vaardigheden helpt bij het vinden van werk, bij het meedoen in de samenleving en draagt bij aan de gezondheid van mensen. Maar ook de eigenwaarde van mensen neemt toe.

Met dit uitvoeringsplan sluiten wij aan bij het Taalakkoord Rivierenland 2021 – 2024 en bij het Regionale plan Integrale Aanpak Laaggeletterdheid in Rivierenland 2020 – 2024 “Meedoen met Taal”. Als gemeente nemen wij niet alleen de regierol maar gaan concreet aan de slag om de laaggeletterden in de gemeente West Betuwe goed in beeld te krijgen (vindplaatsen), bewustwording te vergroten en ondersteuning te bieden.

Met onze ketenpartners Bibliotheek Rivierenland, Digi-Taalhuis West Betuwe, Stichting Lezen en Schrijven, ROC Rivor en andere partijen maken wij ons sterk om laaggeletterdheid onder inwoners te voorkomen en terug te dringen.

1 Inleiding

Laaggeletterdheid is een structureel en in omvang toenemend probleem. In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder grote moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Vaak ervaren zij ook moeite met het omgaan met de computer, tablet of smartphone (de digitale vaardigheden). Dat is ongeveer 1 op de 6 mensen, 18% van de totale Nederlandse bevolking. In de periode van de coronacrisis kwam laaggeletterdheid extra aan het licht omdat mensen moeite hadden en nog steeds hebben om de crisiscommunicatie te begrijpen.

In Nederland is 12% van de beroepsbevolking tussen de 16 en 65 jaar laaggeletterd. In de gemeente West Betuwe is dit percentage onder de beroepsbevolking 7%. In absolute termen gaat het om een groot aantal inwoners: 1.960 mensen in de beroepsbevolking zijn in de gemeente West Betuwe laaggeletterd.

Daarnaast zijn er landelijk naar schatting 25,2% 65 plussers laaggeletterd. Dat zijn ongeveer 700.000 65 plussers. Uitgaande van deze schatting zijn 2.509 inwoners van 66 jaar en ouder in de gemeente West Betuwe laaggeletterd.

De rijksoverheid zet de komende jaren extra in op beleid om laaggeletterdheid te herkennen en verder terug te dringen. Met het actieprogramma 'Vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020 – 2024 'Tel mee met Taal' zijn in september 2019 landelijk bestuurlijke afspraken gemaakt tussen Rijk en VNG voor de verdere uitwerking van het kabinetsbeleid. De bestuurlijke afspraken zijn in de zomer van 2020 door de VNG opgezegd. Maar desondanks zijn gemeenten aan de slag gegaan met de uitvoering van het landelijke actieprogramma. In de landelijke aanpak is nu een regierol weggelegd voor gemeenten om de aanpak van laaggeletterdheid zelf in te vullen.

De gemeente West Betuwe wil in aansluiting op het Regionale plan met het lokale uitvoeringsplan Laaggeletterdheid en doorontwikkeling Digi-Taalhuis laaggeletterdheid in West Betuwe actief bestrijden, verminderen en voorkomen.

2 Wat is laaggeletterdheid

We spreken van laaggeletterdheid als iemand grote moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen en het begrijpen en toepassen van informatie. Hierdoor hebben mensen die laaggeletterd zijn vaak ook moeite met het gebruik van een computer, tablet of smartphone (digitale vaardigheden). Laaggeletterden kunnen zich door hun beperkte basisvaardigheden niet goed redden in hun dagelijkse- en werkzame leven. Laaggeletterdheid is iets anders dan analfabetisme. Analfabetisme betekent niet kunnen lezen en schrijven.

3 Gevolgen laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid heeft grote gevolgen. Mensen die laaggeletterd zijn ervaren problemen met hun werk, financiën en ook met hun gezondheid. Laaggeletterdheid heeft gevolgen voor de volgende domeinen:

- **Gezondheid:** Ruim één op de drie Nederlanders van 18 jaar en ouder (36%) heeft moeite met het verwerken van informatie over hun gezondheid¹. Laaggeletterden zijn oververtegenwoordigd in deze groep. Alle laaggeletterden hebben namelijk beperkte gezondheidsvaardigheden. Laaggeletterden zijn en voelen zich minder vaak gezond. Zij missen de vaardigheden om goed om te gaan met informatie over gezondheid, ziekte en zorg. Laaggeletterdheid is een risicofactor voor gezondheid;
- **Arbeidsmarktpositie:** Laaggeletterden ontvangen drie keer zo vaak een uitkering als niet-laaggeletterden. Ook zijn zij twee keer zo veel inactief als niet-laaggeletterden². Minder of geen laaggeletterdheid versterkt de arbeidsmarktpositie en de zelfstandigheid van de inwoners. Zij vinden eerder een baan. Ook weten zij vaak deze baan te behouden. Op dit moment werken veel laaggeletterden in bedrijven zonder dat collega's dit weten;
- **Werkgevers:** Taalproblemen zijn de oorzaak van één op de tien zware ongelukken in de procesindustrie³. Ook zorgt laaggeletterdheid voor een hoger ziekteverzuim, een lagere productiviteit, meer fouten op het werk en vertraging op het halen van certificaten. Daarmee is laaggeletterdheid niet alleen een probleem voor de werknemer, maar ook voor de werkgever.
- **Financiële zelfredzaamheid:** Laaggeletterdheid is vaak een belemmering om zelfredzaam te zijn en vergroot de kans op armoede. Voor laaggeletterden is het een grote uitdaging om rekeningen te begrijpen, toeslagen aan te vragen, overzicht van hun inkomsten, uitgaven en administratie bij te houden. Omdat dit vaak niet lukt, blijft de post met rekeningen ongeopend. Daardoor is de kans, om tenminste één jaar,

¹ Stichting Lezen en Schrijven. (z.j.). Factsheet taal maakt gezonder.

² Stichting Lezen en Schrijven. (z.j.). Factsheet laaggeletterdheid en werk.

³ Stichting Lezen en Schrijven. (z.j.). Factsheet laaggeletterdheid en werk.

onder de armoedegrens te leven onder laaggeletterden ruim twee keer zo groot als onder niet-laaggeletterden (19% tegenover 9,3%)⁴. Ook zijn laaggeletterden twee keer zo vaak langdurig arm dan niet-laaggeletterden (6,2% tegenover 2,5%);

- Ouderbetrokkenheid en ontwikkeling: Laaggeletterdheid bij ouders heeft gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen. Kinderen die opgroeien in gezinnen met laaggeletterde ouders presteren op school minder goed op het gebied van taal en rekenen dan kinderen die opgroeien in hooggeletterde gezinnen⁵. Daardoor hebben kinderen van ouders die laaggeletterd zijn een grote kans om zelf later ook laaggeletterd te worden;
- Voortijdig schoolverlaten: Leerlingen verlaten zonder startkwalificatie de school. Ze hebben moeite met lezen en schrijven en verkiezen daardoor hun motivatie om de school af te maken;
- Maatschappelijke kosten: De maatschappelijke kosten van laaggeletterdheid bedragen 1,13 miljard euro⁶;
- Maatschappelijke deelname: Laaggeletterden onthouden zich aan de directe sociale leefomgeving en nemen minder of niet deel aan bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.

⁴ Stichting Lezen en Schrijven. (z.j.). Factsheet laaggeletterdheid en geld

⁵ Stichting Lezen en Schrijven. (2018). Feiten en cijfers laaggeletterdheid.

⁶ PWC. (2018). Maatschappelijke kosten laaggeletterdheid.

4 Missie, visie en doelstelling

Missie

Het is onze missie om laaggeletterden en potentieel laaggeletterden in de gemeente West Betuwe te bereiken en hun basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden te verhogen. We bereiken laaggeletterden door signaleren, doorverwijzen en begeleiden naar benodigd aanbod om laaggeletterdheid tegen te gaan.

Visie

We versterken de basisvaardigheden van de inwoners in onze gemeente door laaggeletterdheid aan te pakken. We vergroten hun zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving. Gemeenten staan als overheid het dichtst bij mensen en zijn zodoende in staat om lokaal een regierol te spelen in het coördineren van de aanpak. Deze lokale aanpak wordt versterkt door samenwerking met diverse organisaties en samenwerking op regionaal niveau.

Doelstelling

Wij bereiken en ondersteunen in de periode 2021-2024 alle laaggeletterden in de gemeente West Betuwe. Het Digi-Taalhuis heeft hierbij een signalerings- en doorverwijzingsfunctie met ook aandacht voor andere problematieken op andere domeinen.

5 Verleden tot heden

Uit onderzoek in 2020 blijkt dat het percentage laaggeletterden tussen de 16 en 65 jaar in de gemeente West Betuwe 7% bedraagt⁷. Deze cijfers zijn terug te vinden op:

www.geletterdheidinzicht.nl

Doelgroep	Aantal laaggeletterden
Beroepsbevolking 16-65 jaar	1.960
Inwoners van 66 jaar en ouder	2.509
Totaal	4.469

De gemeente, Stichting Lezen en Schrijven, het ROC Rivor en de Bibliotheek Rivierenland hebben in 2016 de handen ineen geslagen en het Digi-Taalhuis opgericht. Dit is gevestigd in De Pluk te Geldermalsen. Het Digi-Taalhuis is een samenwerkingsverband met als doel laaggeletterdheid in de gemeente terug te dringen. In de bibliotheek is een plek gemaakt en

⁷ ROA, Etil & ECBO. (2020). Wetenschappelijke verantwoording doelgroepenanalyse laaggeletterden.

er zijn boeken en methodes gekocht. Het ROC Rivier levert een docent die het Digi-Taalhuis coördineert. Het Digi-Taalhuis krijgt steeds meer bekendheid en bereikt steeds meer mensen. In 2019 hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

Activiteiten DigiTaalhuis	Totaal aantal keer 2019	Totaal aantal deelnemers per activiteit per 2019	Totaal aantal bereikte en begeleidde laaggeletterden in 2019
Intakes	35	35	
Leerpunt(=Les)	48	18	
Leesgroepje	24	5	
Spreekgroepje	24	6	
			64*

- *Het aantal van 64 laaggeletterden in 2019 lijkt weinig. Het is in de praktijk lastig om laaggeletterden te vinden en te bereiken. De cijfers over 2020 zijn nog niet beschikbaar.*

6 Kaders

Bij de vaststelling van dit Uitvoeringsplan werken we in lijn met en sluiten we aan bij de volgende kaders en documenten:

- Op 2 juli 2019 is door de gemeenteraad van West Betuwe unaniem een amendement aangenomen waarin besloten werd om het Digi-Taalhuis te ondersteunen en hiervoor € 20.000 per jaar extra beschikbaar te stellen.
- In het coalitieakkoord 2020-2022 “Samen Verder Bouwen” en in het College Uitvoeringsprogramma (CUP) is opgenomen dat de gemeente blijft investeren in het terugdringen van laaggeletterdheid en in het stimuleren van digitale vaardigheden⁸.
- Op 27 oktober 2020 heeft de gemeenteraad het Beleidsplan “Bouwen aan sociale kracht” vastgesteld waarin het terugdringen van laaggeletterdheid is opgenomen.
- Er is een Uitvoeringsagenda “Bouwen aan sociale kracht” vastgesteld. Hierin is als ontwikkeldoel opgenomen dat vindplaatsen van laaggeletterden moeten worden gerealiseerd en de laaggeletterdheid uit de taboesfeer gehaald moet worden. Ook

⁸ ROA, Etil & ECBO. (2020). Wetenschappelijke verantwoording doelgroepenanalyse laaggeletterden

dient laaggeletterdheid integraal in het beleid van de gemeente opgenomen te worden.

- Taalakkoord Rivierenland 2021 – 2024. In Regio Rivierenland is door veel partners, waaronder de gemeenten, het Regionaal Taalakkoord ondertekend om zich samen in te zetten de problematiek van laaggeletterdheid te voorkomen en terug te dringen.
- Integrale Aanpak Laaggeletterdheid in Rivierenland 2020 – 2024 “Meedoen met Taal”. Het Rijk stimuleert gemeenten om een regionale aanpak laaggeletterdheid op te stellen. Hiervoor stelt het Rijk middelen ter beschikking via de Arbeidsmarktregio’s. Tiel is centrumgemeente voor de Arbeidsmarktregio Rivierenland. Het huidige regionale programma is in 2020 afgelopen. Samen met de gemeenten in Regio Rivierenland is een vervolgplan aanpak laaggeletterdheid opgesteld om te zorgen voor een goed aanbod van lessen voor alle doelgroepen laaggeletterden in Regio Rivierenland. Het Rijk heeft 3 doelen geformuleerd waarmee de Regio’s aan de slag moeten gaan: 1) Meer mensen aan de slag met taal, rekenen en digitale vaardigheden, 2) Weten wat werkt en 3) Goede hulp in elke gemeente.
- Regionaal Jaarplan 2021 Aanpak laaggeletterdheid Rivierenland: thema Geld. Mensen die moeite hebben met lezen en schrijven hebben hier last van op verschillende leefgebieden dat ondergebracht wordt in 4 thema’s: Werk, Geld, Gezin en Gezondheid. In 2021 besteedt Regio Rivierenland binnen de Aanpak Laaggeletterdheid in Rivierenland 2020 – 2024 extra aandacht aan het thema geld. Armoede en Laaggeletterdheid gaan namelijk hand in hand.
- Vervolgaanpak Laaggeletterdheid 2020-2024 “Tel Mee met Taal”. Het programma “Tel mee met Taal” is een actieprogramma van de ministeries van OCW, BZK, SZW en VWS. Zij investeren elk jaar in verschillende projecten en activiteiten om laaggeletterdheid te helpen voorkomen én verminderen (ondersteuning initiatieven zoals Boekstart en de Bibliotheek op School, taalscholing op de werkvloer, organisatie campagnes en (digitale) bijeenkomsten).

7 Aanpak en activiteiten 2021-2024

De stuurgroep Digi-Taalhuis West Betuwe, bestaande uit een vertegenwoordiger van de bibliotheek, Welzijn West Betuwe, Mozaïek Welzijn, Vluchtelingenwerk, GGD, ROC Rivor, Stichting Lezen en Schrijven en de gemeente, heeft onderzocht op welke wijze laaggeletterdheid kan worden teruggedrongen. Het gaat om het aanbieden van maatwerk waarbij ingezet wordt op het signaleren en succesvol doorverwijzen, begeleiden van zoveel mogelijk laaggeletterden. Dit wordt bereikt door:

7.1. Het activeren en in beeld brengen van vindplaatsen

Het doel moet eerst zijn om de vindplaatsen te bereiken. Iedereen wordt aangespoord en geënthousiasmeerd om laaggeletterdheid te signaleren, bespreekbaar te maken en laaggeletterden door te verwijzen. Het is de bedoeling afspraken te maken met andere partners die in de dorpskernen actief zijn. Gedacht wordt aan huisartspraktijken (POH), het Team Sociaal, Welzijn West |Betuwe, Mozaïek, Connect2jeugd, basis- en voortgezet onderwijs en de gebiedsmakelaars.

7.2. Het inzetten van taalambassadeurs

We willen taalambassadeurs inzetten. Taalambassadeurs weten uit eigen ervaring wat het is om laaggeletterd te zijn en stimuleren andere laaggeletterden om ook een cursus te volgen. Ook kunnen zij tijdens (digitale) bijeenkomsten uitleggen hoe hun leven veranderd is, nu ze niet meer laaggeletterd zijn. Ook kunnen ze organisaties helpen bij het toegankelijker maken van hun communicatie. We starten met één taalambassadeur en kijken naar de mogelijkheden om het aantal uit te breiden. Het wordt steeds moeilijker om aan de toenemende vraag naar taalambassadeurs te voldoen. Via de Innovatiekamer worden ervaringsdeskundigen opgeleid tot Taalambassadeur en worden ze ingezet.

7.3. Het vinden en doorverwijzen van laaggeletterden en het begeleiden naar meer zelfredzaamheid

De kandidaat deelnemer wordt benaderd via doorverwijzing, via camouflagecursussen of doordat deze zich bij het Digi-Taalhuis aanmeldt. De intake wordt gedaan door de Digi-Taalhuiscoördinator of een docent van het ROC Rivor. Afhankelijk van de leervraag wordt gekeken waar de deelnemer het beste geplaatst kan worden, ook buiten het eigen aanbod. Dat kan zijn in een bestaande lesgroep van het ROC Rivor, in een Leerpunt-groep binnen het Digi-Taalhuis, bij een cursus van de bibliotheek, één op één met een vrijwilliger of bijvoorbeeld in het Taalcafé in het Rode Kruis gebouw. Als er geen geschikte groep is voor de deelnemer of als de deelnemer niet naar de plaats van de lessen kan komen, wordt er gezocht naar een andere oplossing. In sommige gevallen is het moeilijk voor een deelnemer om buiten de eigen kern naar een les te gaan (hoge leeftijd, geen vervoersmogelijkheid, een handicap of andere belemmeringen). In dat geval kan de deelnemer aan een getrainde vrijwilliger worden gekoppeld. De vrijwilliger en de deelnemer maken samen afspraken over de tijd en plaats van de begeleiding. Bij een ingewikkelde hulpvraag wordt doorverwezen naar een maatschappelijke organisatie. De inhoud en de kwaliteit van de begeleiding door deze vrijwilliger wordt bepaald en bewaakt door de Digi-Taalhuiscoördinator. Deze zal de

vrijwilliger blijven helpen en volgen. Het Digi-Taalhuis heeft een pool met getrainde vrijwilligers en zorgt ook voor het programma en de materialen. Indien de deelnemer is doorverwezen via een organisatie, zal de coördinator over de voortgang rapporteren aan de doorverwijzer.

Vinden:→ Door: Camouflagecursussen/ welzijn- en gezondheidsinstellingen/ Bedrijven/ gemeente	Doorverwijzen/→ (Of zelf de stap nemen): Door: Professionals in welzijn- en gezondheidsinstellingen/ bedrijven/gemeente/ taalambassadeurs bij acties/ via bekenden	Houden van de intake: Door: Digi-Taalhuis-coördinator	Vaststellen niveau en behoeften en mogelijkheden in samenspraak met de deelnemer Door: Digi-Taalhuis-coördinator	Plaatsen passend aanbod Door: Digi-Taalhuiscoördinator	Nazorg bij afsluiten traject Door: Digi-Taalhuiscoördinator
--	--	---	---	--	---

7.4. Het organiseren van camouflage cursussen

Een camouflagecursus is een cursus met een activiteit die weinig met laaggeletterdheid te maken lijkt te hebben. ROC Rivor en de bibliotheek Rivierenland hebben twee cursussen ontwikkeld: “Kopen en Verkopen via Marktplaats” en “Gezond koken met recepten van het internet”. De begeleider van de cursus heeft als subdoel de mensen die laaggeletterd zijn in de loop van de cursus eruit te pikken, op een goede manier met hen te praten over hun eventuele laaggeletterdheid en daarna te zorgen voor een goede doorverwijzing. Verschillende organisaties kunnen zo een cursus organiseren. Het is belangrijk dat verschillende instanties daarover met elkaar communiceren.

7.5. Bewustwording laaggeletterdheid

Door de inzet van een taalambassadeur en het opzetten van een effectieve publiciteitscampagne wordt gewerkt aan de bewustwording van laaggeletterdheid. Publiciteit vindt jaarlijks actief plaats in de week van Lezen en Schrijven. Belangrijk is om de handelingsverlegenheid op het gebied van laaggeletterdheid te verkleinen. De handelingsverlegenheid heeft voornamelijk betrekking op de omgeving van laaggeletterden (professionals, privéomgeving, werkgever etc). Zij vinden het lastig om laaggeletterdheid bespreekbaar te maken of zien niet dat er laaggeletterdheid in het spel is. Laaggeletterden daarentegen kampen zelf met veel schaamte (bij laaggeletterden NT1). Zij ervaren een enorme drempel om over hun probleem te praten en hulp te zoeken. De handelingsverlegenheid is minder aanwezig bij anderstaligen (NT2). Het is vanzelfsprekend dat als je uit een ander land komt je de Nederlandse taal niet kent.

We willen er voor zorgen dat het onderwerp laaggeletterdheid lokaal (en regionaal) meer bekendheid krijgt. Lokaal is het belangrijk dat bijvoorbeeld het Digi-Taalhuis en de Taalhuiscoördinator meer in beeld komen en zichtbaar worden voor een breder publiek (wat doen ze en wat kun je er halen). Het organiseren van trainingen, bijeenkomsten, webinars etc.

om laaggeletterdheid meer bekend te laten worden en ook om de handelingsverlegenheid bij professionals weg te nemen. Inzet van communicatie(middelen) draagt er ook toe bij dat zoveel mogelijk organisaties die met de laaggeletterden in contact staan, zich voelen aangesproken en in actie komen. We doen mee met landelijke campagnes. De taalambassadeur heeft een rol bij de bewustwording met het geven van presentaties. De vlog van de Taalmeiden wordt binnen de gemeente meer gepromoot.

7.6. De (uitbreiding) inzet van een Taalhuiscoördinator.

Het Digi-Taalhuis West Betuwe is gehuisvest in de Pluk in Geldermalsen en houdt spreekuur op de maandag- en woensdagmiddag. De bezoekers worden ontvangen door de Taalhuiscoördinator die voor 4 uur per week is aangesteld. De taalhuiscoördinator houdt een intakegesprek en kijkt of er een geschikte groep is voor deelname basisvaardigheden of andere activiteiten. Daarnaast stuurt de Taalhuiscoördinator de vrijwilligers aan, zorgt voor scholing en geeft onderwijs aan Nederlanders die de moedertaal moeilijk beheersen (NT1) en aan een groep mensen die Nederlands als tweede taal gebruiken (NT2). De praktijk leert dat het aantal uren voor de Taalhuiscoördinator te weinig is om alle activiteiten in het Digi-Taalhuis goed aan te kunnen sturen zodat ook werkelijk wordt bijgedragen aan het verminderen van laaggeletterdheid. Hiervoor is een aantal uren van minimaal 8 uur per week nodig. Later bij de evaluatie worden de benodigde uren opnieuw vastgesteld.

7.7 Het benoemen van een aandachtsfunctionaris

Veel organisaties en bedrijven hebben onlangs het Taalakkoord ondertekend. In vervolg op dit plan is het wenselijk dat in organisaties, bedrijven en gemeenten een kartrekker wordt benoemd die het onderwerp Laaggeletterdheid continue onder de aandacht brengt van collega's, bestuurders. In de gemeente West Betuwe maken wij gebruik van de methode "Klinkende Taal" om heldere, duidelijke en begrijpelijke teksten in brieven te schrijven.

8 Financiën

8.1. Gemeentelijk budget

Voor de aanpak van laaggeletterdheid wordt structureel per kalenderjaar een bedrag van 14.500 euro ingezet. De gemeente wil een actief beleid voeren op laaggeletterdheid. Dit wordt ondersteund door het amendement van de gemeenteraad om extra middelen toe te voegen tot een bedrag van 20.000 euro.

	2021	2022	2023	2024
Subsidiëring Digi-Taalhuis	14.500	14.500	14.500	14.500
Extra inzet nieuw beleid	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal	34.500	34.500	34.500	34.500

8.2. Begroting

euro

	2021	2022	2023	2024
Huidige inzet Taalhuiscoördinator via ROC 4 uur per week	10.800	10.800	10.800	10.800
Huidige inzet medewerker bibliotheek 2 uur per week	3.900	3.900	3.900	3.900
Uitbreiding inzet Taalhuiscoördinator via ROC 4 uur per week	10.800	10.800	10.800	10.800
Het inzetten van Taalambassadeurs	1.000	1.000	1.000	1.000
Het aanbieden en organiseren van camouflage cursussen	2.000	2.000	2.000	2.000
Abonnement Start krant	275	275	275	275
Organisatie bijeenkomsten en activiteiten	1.000	1.000	1.000	1.000
Collectie en materialen	1.850	1.850	1.850	1.850
Lokale initiatieven en onvoorzien	2.875	2.875	2.875	2.875
Totaal	34.500	34.500	34.500	34.500

9 kwaliteitsbewaking en monitoring

We maken gebruik van het registratiesysteem ontwikkeld door professor Dr. Maurice de Greef van de Unesco Leerstoel Volwasseneneducatie. Dit is een landelijke impactmonitor waarbij in kaart wordt gebracht wat de outcome-effecten zijn van de diverse educatietrajecten. Op deze wijze worden ook de in het uitvoeringsplan genoemde activiteiten gemonitord. Het systeem monitort op onder andere aantallen en soort activiteiten, aantal deelnemers per activiteit, activiteiten al dan niet afgerond (non-formele educatie), diploma of certificaat al dan niet behaald (formele educatie) en redenen niet-behalen. Ook wordt jaarlijks een procesevaluatie opgesteld hoe de samenwerking tussen de partners is verlopen en of de resultaten behaald zijn.

Bijlagen

Bijlage 1 Actiepunten

7.1.	Het activeren en in beeld brengen van vindplaatsen
Wat	Vindplaatsen bereiken en inwoners enthousiasmeren. Herkennen, erkennen en doorverwijzen van laaggeletterden. Vindplaatsen zijn alert op laaggeletterdheid en verwijzen inwoners door.
Hoe	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken maken met partners die in de kernen actief zijn; - Onderzoek samenstelling vrijwilligers(pool).
Wie	Stuurgroep Digi-Taalhuis
Wanneer	Uitvoering 2021-2024
Kosten	Uitvoerend de huidige bezetting (Taalhuiscoördinator en medewerker)

7.2.	Het inzetten van taalambassadeurs
Wat	Taalambassadeurs inzetten en met taalvrijwilligers gaan werken. Zij stimuleren andere laaggeletterden om een lees- en schrijfcursus te volgen. Zij leggen uit tijdens (digitale) bijeenkomsten hoe hun leven veranderd is, nu ze niet meer laaggeletterd zijn.
Hoe	<ul style="list-style-type: none"> - Starten met één taalambassadeur en kijken naar de mogelijkheden om uit te breiden; - In elke kern een taalvrijwilliger actief laten zijn; - Via de Innovatiekamer ervaringsdeskundigen laten opleiden tot taalambassadeur.
Wie	De Innovatiekamer biedt de mogelijkheid om de taalambassadeur te trainen, bij te scholen en aan te sturen.
Wanneer	Uitvoering 2021-2024
Kosten	Reiskosten en een vrijwilligersvergoeding

7.3.	Het vinden en doorverwijzen van laaggeletterden en het begeleiden naar meer zelfredzaamheid
Wat	De kandidaatdeelnemer wordt benaderd via doorverwijzing, via camouflagecursussen of doordat deze zich bij het Digi-Taalhuis aanmeldt. De intake wordt gedaan door de Digi-Taalhuiscoördinator of een docent van het ROC Rivier. Afhankelijk van de leervraag wordt gekeken waar de deelnemer het beste geplaatst kan worden, ook buiten het eigen aanbod.
Hoe	<ul style="list-style-type: none"> - In iedere kern is een ontmoetingsplaats aanwezig (bijvoorbeeld dorpshuis) dat gebruikt wordt als fysieke ontmoetingsplaats; - Het ontwikkelen van een strategie om fysieke ontmoetingsplaatsen in iedere kern van de gemeente West Betuwe te realiseren;

	<ul style="list-style-type: none"> - Aan de medewerkers van het Digi-Taalhuis in Geldermalsen wordt de gelegenheid geboden zich verder te ontwikkelen; - Actief gebruik maken van camouflage activiteiten.
Wie	Stuurgroep Digi-Taalhuis ol
Wanneer	Uitvoering 2021-2024
Kosten	21.600 euro (inzet Taalhuiscoördinator)

7.4.	Het organiseren van camouflage cursussen
Wat	Het aanbieden van camouflagecursussen die zijdelings iets met basisvaardigheden te maken hebben. Doordat de activiteit de interesse van de deelnemer heeft, is het een mogelijke start en opstap richting het (h)erkennen van laaggeletterdheid en het verbeteren van basisvaardigheden.
Hoe	<ul style="list-style-type: none"> - Werven van deelnemers via camouflagecursussen; - Het verzorgen van een intake van een doorverwezen kandidaat die belangstelling heeft voor een lees- en schrijftraining, een cursus rekenen of een training computervaardigheden; - Het opstellen van een programma en dit met een getrainde vrijwilliger gaan doornemen; - Regelmatig overleg en afstemming met de vrijwilligers en met andere organisaties die de laaggeletterden doorverwezen hebben over de voortgang van de begeleiding en van de deelnemer.
Wie	<ul style="list-style-type: none"> - Intake van een doorverwezen kandidaat door een docent van het ROC Rivior; - Opstellen programma en doornemen met getrainde vrijwilliger door de DigiTaalhuis coördinator. Vervolgens gaat de vrijwilliger aan de gang met de deelnemer; - Regelmatig overleg door de coördinator met de vrijwilligers en met partners die de laaggeletterden doorverwezen hebben over de voortgang van de begeleiding en van de deelnemer.
Wanneer	Uitvoering 2021-2024
Kosten	2.000 euro

7.5.	Bewustwording laaggeletterdheid
Wat	Bewustwording van laaggeletterdheid vergroten en de handelingsverlegenheid op het gebied van laaggeletterdheid verkleinen.
Hoe	<ul style="list-style-type: none"> - Publiciteit jaarlijks actief in de week van Stichting Lezen en Schrijven; - Het Digi-Taalhuis en de Taalhuiscoördinator meer in beeld brengen en zichtbaarder maken voor een breder publiek; - Zo goed mogelijk aansluiten bij (provinciale- en landelijke) campagnes. - Actief communiceren naar zoveel mogelijk organisaties. - Promoten van de Taalmeiden vlog.
Wie	<ul style="list-style-type: none"> - Stuurgroep Digi-Taalhuis - Adviseur communicatie gemeente; - Adviseur sociaal domein gemeente.
Wanneer	Uitvoering 2021-2024
Kosten	Geen

7.6.	De (uitbreiding) inzet van een Taalhuiscoördinator.
Wat	Het huidige aantal uren voor de Taalhuiscoördinator (4 uur per week) is te weinig om alle activiteiten in het Digi-Taalhuis goed aan te kunnen sturen zodat ook werkelijk wordt bijgedragen aan het verminderen van laaggeletterdheid.
Hoe	Uitbreiding van het aantal uren van minimaal 12 uur per week.
Wie	De taalhuiscoördinator
Wanneer	Uitvoering 2021-2024
Kosten	21.600 euro

7.7.	Het benoemen van een aandachtsfunctionaris
Wat	Iedereen onderstreept het belang voor aandacht aan laaggeletterdheid. Het is wenselijk dat het onderwerp laaggeletterdheid continue onder de aandacht wordt gebracht van collega's, bestuurders zodat dit breed in de organisatie wordt gedragen en integraal wordt opgenomen in beleid.
Hoe	De aandachtsfunctionaris inzetten voor structurele aandacht laaggeletterdheid binnen en buiten de organisatie.
Wie	Nog nader in te vullen
Wanneer	Uitvoering 2021-2024
Kosten	Geen

Bijlage 2 Aansluiting regionaal jaarplan 2021 Laaggeletterdheid Rivierenland

Thema: Geld

Voor 2021 heeft Regio Rivierenland er voor gekozen om binnen de aanpak laaggeletterdheid extra aandacht te besteden aan het thema geld. Armoede en laaggeletterdheid gaan namelijk hand in hand: laaggeletterdheid is vaak een belemmering om zelfredzaam te zijn en armoede vergroot de kans op laaggeletterdheid. Basisvaardigheden zijn van essentieel belang zijn voor het bereiken en behouden van een stabiele, financiële situatie. Ruim 50 % van de mensen met financiële problemen heeft moeite met lezen (het begrijpen van rekeningen, het bijhouden van de basisadministratie en het aanvragen van toeslagen). In aansluiting op het jaarplan zetten wij in op:

1. Bewustwording over de financiële redzaamheid en de financiële problemen bij laaggeletterden;
2. Het signaleren en doorverwijzen: het bespreekbaar maken van laaggeletterdheid bij organisaties in de gemeente die actief zijn met schuldhulpverlening, minimabeleid en vroegsignalering. De medewerkers en de vrijwilligers worden getraind in het signaleren en doorverwijzen van laaggeletterden;
3. Signalering en doorverwijzing van laaggeletterden borgen binnen de werkprocessen van instanties en organisaties die actief zijn binnen de schuldhulpverlening, minimabeleid en vroegsignalering;
4. Het opstarten of uitbouwen van educatietrajecten/ camouflaged activiteiten rondom financiële zelfredzaamheid voor laaggeletterden (met én zonder financiële problemen).
5. Het aantal laaggeletterden dat deelneemt aan educatietrajecten rondom financiële zelfredzaamheid (met én zonder financiële problemen) is toegenomen.

Bijlage 3 Begrippenlijst

- **Laaggeletterdheid:** Mensen die wel een beetje kunnen lezen en schrijven (in hun moedertaal) en dus geen analfabeet zijn. Dat beetje is onvoldoende om zichzelf in de samenleving te kunnen redden;
- **Digitale vaardigheden:** Er zijn mensen die wel goed kunnen lezen, schrijven en rekenen, maar niet goed overweg kunnen met digitale apparaten en programma's. Ze missen dan digitale vaardigheden.
- **Basisvaardigheden:** taal- reken- en digitale vaardigheden voor laaggeletterde volwassenen om op voldoende niveau te functioneren in de samenleving.
- **Camouflage-cursus:** Een camouflagecursus is een laagdrempelige cursus over een bepaald onderwerp waarbij deelnemers opdrachten uitvoeren waarmee ze een combinatie van basisvaardigheden oefenen. Het is geen cursus met als doel tot niveauverhoging van de basisvaardigheden, zoals een taalcursus bij het ROC. De nadruk ligt dus niet op de basisvaardigheden, maar op andere activiteiten. Onderwerpen zijn: 'Veilig kopen en verkopen via internet', 'Gezond koken met recepten van het internet' en andere thema's waar behoefte aan is.
- **Volwasseneneducatie:** Onderwijs voor volwassenen, gericht op bevordering van de zelfredzaamheid. Dit onderwijs richt zich op persoonlijke ontplooiing ten dienste van het maatschappelijk functioneren van de volwassene. Hierbij is aandacht voor de ontwikkeling van de basisvaardigheden en niveauverhoging.
- **Educatietrajecten:** Programma's op het gebied van volwasseneducatie en basisvaardigheden trajecten.
- **Formele educatie:** In de WEB wordt formele educatie omschreven als educatie met een vooropgezet leerplan qua inhoud, tijd en leerdoelen die getoetst worden. De lessen worden gegeven door een bevoegd docent. De lessen zijn cursorisch van aard. Eventueel kan dit traject afgesloten worden met een diploma.
- **Non-formele educatie:** Educatietrajecten die kunnen worden begeleid door een (opgeleide) vrijwilliger. Ook wordt vooraf niet noodzakelijk een leerplan/ leertraject uitgezet. De educatieaanbieder en de gemeente zien toe op de kwaliteit van dit aanbod.
- **NT1 onderwijs:** De doelgroepen bestaan uit mensen met Nederlands als eerste taal (NT1). NT1-onderwijs richt zich op mensen met Nederlands als moedertaal (eerste taal).
- **NT2-onderwijs:** De doelgroep bestaat uit mensen met Nederlands als tweede taal (NT2) en richt zich op cursisten die relatief nieuw zijn in Nederland en hun niveau willen verhogen.
- **Project Innovatiekamer Rivierenland:** De afgelopen jaren is de vraag naar taalambassadeurs in Rivierenland flink gegroeid. Het is moeilijk om voldoende nieuwe taalambassadeurs te vinden. Dit speelt landelijk. De belangenorganisatie voor taalambassadeurs, Stichting ABC, heeft van het rijk subsidie ontvangen om 14 innovatiekamers te starten, waaronder 1 in Rivierenland. Doel is het vinden, opleiden

en inzetten van 7 tot 10 nieuwe taalambassadeurs en het ontwikkelen van een werkwijze rondom de inzet en ondersteuning van taalambassadeurs. Het project wordt uitgevoerd door ROC Rivor, gemeente Tiel en Bibliotheek Rivierenland.